

چکیده

ارائه الگوی سیستم اطلاعات ارزیابی پاسخگویی نظام سلامت در ایران

مقدمه: طبق دیدگاه سازمان جهانی بهداشت، حفظ کرامت انسانی و رعایت حقوق مردم که از آن به عنوان پاسخگویی نظام سلامت یاد می‌شود، یکی از مهم‌ترین حوزه‌های ارزیابی عملکرد نظام سلامت را تشکیل می‌دهد. ارزیابی پاسخگویی نظام سلامت، فرآیندی است که با جمع‌آوری، پردازش و تحلیل داده‌های مربوطه، میزان تحقق اهداف مربوط به پاسخگویی را مشخص می‌سازد. درستی و دقت این فرآیند، می‌تواند با کمک یک الگوی سیستم اطلاعات افزایش یابد. بر این اساس، هدف اصلی مطالعه حاضر ارائه الگوی سیستم اطلاعات جهت ارزیابی پاسخگویی نظام سلامت در ایران بوده است.

روش پژوهش: پژوهش حاضر کاربردی می‌باشد که به روش ترکیبی و در قالب پنج مرحله انجام شد. ابتدا به شناسایی وضعیت موجود ارزیابی پاسخگویی نظام سلامت در ایران و جهان پرداخته شد. در مرحله بعد به منظور شناسایی اجزای بالقوه سیستم اطلاعات مورد نظر، بررسی جامعی از متون مرتبط صورت گرفت. سپس، در طی دور اول مطالعه دلفی، این اجزای بالقوه توسط صاحب‌نظران بررسی شده و الگوی اولیه بدست آمد. در مراحل بعدی دلفی، الگوی اولیه توسط تعداد بیشتری از صاحب‌نظران، مورد نظرسنجی قرار گرفت و الگوی پیشنهادی استخراج شد. مرحله بعد اجرای آزمایشی الگوی پیشنهادی در شهر مشهد بود. در مرحله آخر نیز چارچوب نهایی الگو بعد از بررسی نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای پیش روی اجرای آن ارائه شد.

یافته‌ها: نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد که علیرغم اهمیت موضوع ارزیابی پاسخگویی در ایران، تاکنون برنامه منسجمی برای ارزیابی پاسخگویی نظام سلامت در سطح کشور، پیشنهاد و اجرا نشده است. در این راستا و بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه، الگوی نهایی سیستم اطلاعات جهت ارزیابی پاسخگویی نظام سلامت در ایران با ۱۰ محور شامل تولیت، ترکیب تیم اجرا، دوره زمانی تکرار، اهداف، الزامات قانونی مجموعه حداقل داده‌های لازم، منابع داده‌ای، فرآیند گردآوری داده‌ها، تحلیل و تفسیر داده‌ها، انتشار و بازخورد اطلاعات طراحی گردید.

نتیجه گیری: در کشورهایی مانند ایران که ارزش‌های دینی و اخلاقی، نقش مهمی در جامعه و حاکمیت آن دارد، پاسخگویی دارای اهمیت دوچندانی می‌باشد. لذا رصد کردن وضعیت پاسخگویی نظام سلامت که یکی از مصادیق حفظ کرامت انسانی می‌باشد، بسیار مهم است. در این راستا به نظر می‌رسد با پیاده سازی و بهره گیری از الگوی سیستم اطلاعات جهت ارزیابی پاسخگویی نظام سلامت در کشور ایران بتوان داده‌های مفیدی را در خصوص میزان پاسخگویی نظام سلامت در کشور ایران به لحاظ سطح و توزیع پاسخگویی به دست آورد.

کلید واژه: سیستم اطلاعات، الگو، ارزیابی، پاسخگویی نظام سلامت